

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

Bendra žemės ūkio politika

Sąlyginė parama Komisijos nario Dacian Ciolos' pasiūlymams dėl ES ūkių reformos

Metais, kai ES bendrai žemės ūkio politikai (BŽŪP) sukako 50 metų, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) su dideliu susidomėjimu sutiko Komisijos pagal teisėkūros procedūrą priimamų aktų pasiūlymus ir atkreipė dėmesį į tai, kad buvo atsižvelgta į kai kurias (žinoma ne visas) ankstesnėse nuomonėse pateiktas rekomendacijas. Svarbiausios jų – Komitetas ne kartą nurodė, kad būsimoje BŽŪP politikoje reikia ryžtingai ginti Europos žemės ūkio modelį, kuris yra grindžiamas apsirūpinimo maistu savarankiškumo, tvarumo ir realių ūkininkų ir vartotojų poreikių tenkinimo principais.

EESRK nuomone, Europos žemės ūkio modelis negali veikti nei pasaulio rinkos kainomis, nei sąlygomis, nei nulinėmis sąnaudomis. Dėl Komisijos pastangų sukurti naują Europos ir jos ūkininkų partnerystę – EESRK mano, kad nors pasiūlymuose keliami tinkami prioritetai, kai kuriuos pasiūlymų aspektus dar reikia iš esmės koreguoti.

Vienas teigiamas Europos Komisijos pasiūlytos naujos reformos aspektas yra pastangos panaikinti atotrūkį tarp ūkininkų gaunamos paramos dydžio valstybėse narėse. Pagrindiniai būsimos BŽŪP principai, kuriais reikėtų remtis persikirstant finansinius išteklius tarp valstybių narių, turėtų būti proporcingumas, sąžiningumas ir pragmatizmas, kartu reikėtų atsižvelgti į ES žemės ūkio sektorių įvairovę.

Ekologiškesnė BŽŪP

Kad valstybės narės galėtų stiprinti savo kaimo plėtros politiką, joms suteikiama galimybė tiesioginėms išmokoms skirtą paramos biudžetą (I ramstis) perkelti į kaimo plėtrai skirtą paramos biudžetą (II ramstis). Be to, valstybėms narėms, kuriose tiesioginė parama sudaro mažiau kaip 90 proc. Europos vidurkio, turėtų būti leista kaimo plėtrai skirtą paramos biudžeto lėšas perkelti į tiesioginėms išmokoms skirtą paramos biudžetą. Tokie sprendimai, laikantis tam tikrų apribojimų, turėtų būti priimami vieną kartą ir galioti visą

šio reglamento taikymo laikotarpį. Be to, EESRK norėtų, kad Komisija padidintų lėšų perskirstymo iš II ramsčio į I ramstį ribą nuo 5 proc. iki 10 proc.

Ekologiškumo didinimas pagal I ramstį yra būdas sukurti stipresnę ir matomesnę sąsają tarp tiesioginių išmokų ir žemės ūkio veikloje sukuriamų viešųjų gėrybių aplinkos apsaugos srityje. Biologinės įvairovės išsaugojimas yra svarbus uždavinys, kurį spręsti yra ne tik etinė ir moralinė pareiga – šis uždavinys turi ilgalaikės strateginės svarbos. Ekonominių priežasčių, kodėl reikia veikti operatyviau ir efektyviau, yra pakankamai.

Kita vertus, II ramstyje turėtų atsispindėti opi sausrų, dirvožemio erozijos ir dykumėjimo ES pietiniuose ir Viduržemio jūros regionuose problema, todėl EESRK rekomenduoja parengti specialią priemonę šiai problemai spręsti. Tačiau kartu reikia atsižvelgti į papildomas sąnaudas, kurias patiria šiaurinės Europos dalies valstybės narės dėl derlingos žemės ūkio paskirties žemės sausinimo.

Rinka

EESRK primena Komisijai, Parlamentui ir Tarybai, kad nepaprastai didelis pastarųjų metų kainų nepastovumas rodo, jog reikalingos veiksmingesnės rinkos valdymo priemonės. Jis taip pat ragina geriau suderinti pasiūlą ir paklausą bei nustatyti naują rinkos jėgų pusiausvyrą visoje maisto pasiūlos grandinėje. Pagal Sutartį vienas iš BŽŪP tikslų yra rinkų stabilizavimas. Svarbu, kad rinkos būtų stabilios. Dėl to EESRK mano, kad norint išvengti didelių kainų svyravimų rinkos priemonių paketo užmojai turėtų būti daug platesni.

Kadangi 77 proc. visos 27 ES valstybių narių maisto rinkos valdo vos penkiolika prekybos tinklų, reikia sudaryti pasiūlą, pajėgią tapti atsvara galingai prekybos tinklų rinkai. Būtina apsvarstyti, ar konkurencijos teisės aktų užtenka, kad būtų užkirstas kelias dominavimui rinkoje ir abejotinai sutarčių sudarymo praktikai.

Labai svarbu stiprinti ūkininkų ir jų organizacijų poziciją maisto tiekimo grandinėje, siekiant užtikrinti didesnę grąžą iš rinkų. EESRK palankiai vertina tai, kad išplečiamas gamintojų organizacijų bei jų asociacijų ir tarpšakinių organizacijų, kurioms gali būti suteiktas produktų pripažinimas, ratas. Taip pat itin svarbu suderinti ES konkurencijos taisykles, kad gamintojų organizacijos ir kooperatyvai galėtų stiprinti savo pozicijas rinkoje. Siekiant stiprinti ūkininkų derybinę galią maisto gamybos grandinėje, EESRK nuomone, būtina sudaryti sąlygas sukurti tiesiogiai ūkininkų valdomas trumpas maisto tiekimo grandines.

EESRK mano, kad BŽŪP turi būti prioritetine priemone ryšiams su vartotojais užmegzti skatinant teikti tinkamą informaciją apie maisto produktų gamybos būdus, naudojamus visos jų vertės grandinės ar gyvavimo ciklo metu. Vartotojui reikia užtikrinti aiškų produktų atsekamumą, kadangi jis gali būti geriausiu sąjungininku siekiant tvaresnės Europos Sąjungos žemės ūkio gamybos, tausojančios aplinką ir užtikrinančios geresnes darbo vietas.